

75

ÅR MED HUSMODERFERIE

Når ferie ikke er en menneskeret

1946 2021

**"Mor har været glad,
og det har jeg ikke
set i lang tid."**

"Postkort" fra dreng på ferieophold

Indhold

Forord	3
Fra 2. sortering til ligeværd	4-7
Minireportage Lalandia i maj	8-9
Stadig brug for os	10-11
38 år med Husmoderferie	12-13
Succeser og sejre med hjem i rygsækken	14-15

Jubilæumsskrift udgivet af Udvalget for Husmoderferie 2021

Redaktion: Pernille Frahm, Marianne Brøndberg, Marianne Bruun og Mette Bang Larsen

Tekst: Karin Ravn (DJ)

Foto: Pia B. Funder (DJJ), deltagere i ferieophold maj 2021 på Klinten og Lalandia - med flere

Layout: Fati E. Ghasemi

Tryk: KLS PurePrint A/S

PurePrint® by **KLS**
Producent bilmodtryk
af KLS PurePrint A/S

Ferie, ferie, ferie...

Forventningerne flyver højt, når der er ferie forude. Frihed, oplevelser, familiehygge.

Men for nogen er ferie noget, man helst vil glemme. "Nå, hvad har du så lavet i din ferie?" Det er ikke spor sjovt bare at have et stort hul i maven, når pædagogen i børnehaven eller skolelæreren stiller det spørgsmål. Situationen er heller ikke rar for de forældre, der så gerne vil give barnet en god ferie, men hvor økonomi eller andre livsmomenter spænder ben.

Her er det, Udvalget for Husmoderferie kommer ind i billedet og har gjort det i 75 år. Selv om det var kort efter krigen – 1946 – var der indsigtfulde mennesker, der så, at ferie ikke bare var en selvfølge for alle. Der var mange fattige børnefamilier, og kvinderne – husmødrene – havde ikke en jordisk chance for at forlade kødgryderne og få bare lidt frihed.

Dette lille jubilæumsskrift handler om Husmoderferie i for-, nu- og fremtid. En forening der gennem alle tider har været båret af dedikerede mennesker.

Finansieringen skaffes i høj grad af frivillige, der flittigt søger fonde for at finde midler til ferierne, der henvender sig til primært økonomisk og socialt udsatte eneforsørgere med børn under 18 år.

Ferie i regi af Husmoderferie er ikke bare en nøgle i en reception og gratis billetter til en tur i svømmehallen eller på skøjtebanen. Aktivitetsledere og pædagogisk personale er med på ferien, og er der brug for en "voksen-snak" i aftentimerne, er det også muligt. Børnene er ikke eneste målgruppe, for deres verden hænger jo i højeste grad sammen med, hvordan mor eller far har det.

Formålet med denne lille pjec er både at fejre foreningen og få udbredt det glade budskab til mange flere. Vi er landsdækkende og ønsker, at vores deltagere kommer fra hele landet.

Læs mere på vores hjemmeside www.husmoderferie.dk

God læsning!

Historie

Fra 2. sortering til ligeværd

Med Husmoderferies opståen i 1946 fik ellers ferieløse kvinder og børn et tiltrængt afbræk i tilværelsen. Først hen i 80'erne kom også fædre ind i varmen, og nu er fokus at give hele den - ofte lille - sårbare familie en oplevelse

■ ■ Nøj, hvor blev de glade... Opholdene var en succes uden lige. ■ ■

Lillian Knudsen, tidligere formand for Kvindeligt Arbejderforbund

Udvalget for Husmoderferie, det rette navn for organisationen, kom til verden for at give ferieløse mødre et pusterum i hverdagen. Ingen skulle føle sig som andenrangs i forhold til det, der hos andre i samfundet var både en rettighed og en selvfølge, nemlig at komme på ferie.

I juli 1984 var en mor fra Vejle på ferie med Husmoderferie i Karrebæksminde. "Hjemme er vi 2. sortering. Her er vi ligestillet med andre mennesker" forklarede hun til Berlingske dengang. Dermed satte hun ord på det, som Husmoderferie står – og har stået for – siden starten i efterkrigsåret 1946.

I krigens kølvand fulgte social nød og tit elendige boligforhold, og den nye organisation kunne sende et antal mødre og børn ud til sol, lys og ellers uopnåelige oplevelser. Dage med god mad (man ikke selv skulle tilberede) på bordet, input "til hovedet" og gode oplevelser i selskab med andre kvinder.

Udvalgets første formand, Margot Petersen, beretter i 1947 i bladet "Kvinden og Samfundet", at en enkelt i udvalget efter første forsøg var på nipet til at kaste håndklædet i ringen. For

nemt var det ikke at skaffe steder, der både kunne tage børn og mødre. I første omgang primært i hjem ude på landet.

Medlemmet lod sig dog overbevise. Udvalget for Husmoderferie havde nemlig også en politisk mission: At få politikerne i tale om husmødres feriediskrimination. I en ferielovsbetænkning i 1948 fik det nye udvalg da også lejlighed til at ytre sig på flere punkter.

Stifterne af organisationen var kvinder fra Dansk Kvinde-samfund, Kvindeligt Arbejderforbund (KAD), Socialdemokratiet, de Konservative, Mødrehjælpen og De Danske Husmoderforeninger. Eneste hane i kurven var direktøren for FolkeFerie, hvis feriesteder Husmoderferie brugte i mange år.

Noget til hovedet

Et mål med Husmoderferie var at få husmødre lidt væk fra hverdagen. Men

Mødre og børn på sundhedsplejerskernes feriehjem i Veddinge Bakker – i 50'erne. Leder var (yderst til højre) Christine Jensen fra Socialdemokratiske Kvindeudvalg. Hun var en aktiv hjælper i Husmoderferies første år.

Foto: Middelfart Byarkiv

Så kom far også med

Både i dag og historisk bruges Husmoderferie langt overvejende af kvinderne. Fædre var ikke "inviteret" indtil 1980'erne, hvorefter de også kunne komme på Husmoderferie. Mere end 95 procent af deltagerne er dog fortsat enlige mødre.

Foto: Pia B. Funder

der var også bagtanker, nemlig at der var så få kvinder i politik. I 1943 blev der kun valgt to kvinder til Folketinget.

Ifølge Margot Petersen var det derfor vigtigt at få skabt "et Instrument med samfundsopdragende Toner for den Kategori af Medborgere, som de Husmødre er, der ikke i deres daglige Tilværelse har Lejlighed til at komme i Kontakt med Samfundets Problemer og med Spørgsmaal, der kan have aandelig Værdi for dem selv og deres Omgivelser..."

Mere hold på tingene

"Velstanden har det med til enhver tid at søge uden om de svageste". Visdomsordene står at læse i det lille hæfte, som markerede Husmoderferies 50-års dag.

Årtierne gik. Husmoderferie konsoliderede sig efterhånden som et tilbud, kommuner, socialrådgivere, sundhedsplejersker og læger kunne foreslå de mødre, der oplevede et gråt, glædes- og ofte energiløst liv for dem selv og børnene.

"Hu-hej, hvor det går". Sådan lød det i 60'erne. Efter den interimistiske start kom der mere hold på tingene, herunder en aftale med FolkeFerie. 70'erne blev præget af, at et tilskud fra Mødrehjælpen faldt væk på grund af den nye bistandslov. Husmoderferies underskud blev dog heldigvis dækket af Arbejdsmarkedets Feriefond, der også siden har været en vital donor. Startkapitalen i 1946 var 1.000 kroner fra Dansk Journalistforbund, og senere har legater, bidrag fra fonde, tips- og lottomidler, ja endda Giro 413, skabt basis for de nu 75 års aktiviteter.

Pengene er aldrig kommet helt af sig selv. Der skal en aktiv fundraising til, så opgaven kan løses i fællesskab med fonde og andre, der leverer deres vigtige bidrag.

Målgruppen rinder ud

I 1964 udkom Bob Dylans sang og album *The Times They Are A-Changin'*. Melodien kunne Husmoderferie synge med på, for husmødrene svandt som målgruppe ind. Netop i 60'erne begyndte de gifte kvinder i stor stil at bevæge sig ud på arbejdsmarkedet. En markant udvikling var i gang, og som Jytte Nielsen, mangeårig leder af Kvinfos bibliotek, udtrykker det: "Husmoderbegrebet er under stærk beskyddning i 1970 og frem, og husmødre som kategori forsvinder også ud af Danmarks Statistiks registreringer, fordi antallet af fuldtidshusmødre svinder ind. Det at være hjemmearbejdende husmoder bliver pludselig håbløst gammeldags".

Ifølge Danmarks Statistik var husmoderbegrebet en saga blot fra 1980.

Når Husmoderferie i 75-året primært er en social foranstaltning for både mor, far og børn, er det altså et udtryk for rettidig omhu i forhold til samfundets udvikling.

Problemet "Husmoderferie" til debat

"Hvor mange Husmødre har holdt Ferie i Aar? – Altså rigtig Ferie, fri for Hverdagens Trummerum. – En ferie, som ikke er legemligt anstrengende, og hvor Husmoderen ogsaa nervemæssigt set faar Lov til at slappe af."

Sådan lagde Villabyernes blad i oktober 1946 op til et kvindemøde på Ordrup Hotel, hvor Husmoderferies formand Margot Petersen var indbudt til at fortælle om husmødres (manglende) ferie og meget andet.

Jubilæumsåret 2021 - ikke som de andre

Fotos: Pia B. Funder

Corona-kø og lukket badeland toppet med majkulde. Øv med øv på. Men hos "ferie-familierne" på Lalandia var der smil og forventning på alle hylder.

Med Kr. Himmelfart tillod reglerne, at 46 børn og 26 voksne – delt op i mindre grupper og corona-testede – rykkede ind i feriehytterne på Lalandia. Varslet var kun et par uger, så flere kom med på afbud. Blandt andet far Rasmus fra Østerbro, som for tredje gang nød frirummet med Mikaela på fem.

Første morgen bød på corona-test, og så sendte kulden igen de fleste ind i hytterne, hvor der var både varme og gæstfrihed. Og de historier, der blev fortalt til dette jubilæumsskrift, handlede på mange måder om det samme:

Kontanthjælp, sygemeldinger, ressourcerforløb, sagsbehandlere, ophold på krisecenter, tidligere misbrug, dyr husleje, stram økonomi og børn med forskellige problemer i hverdagen.

Og når talen faldt på Husmoderferies betydning, havde svarene det også med at ligge tæt på hinanden: Tryghed, fællesskab, hygge, glædelige gensyn med holdlederne Goran og Stine, nye og gamle netværk, gode oplevelser,

►► **Man bliver glad helt ind i maven, så det bobler...** ►►

Lizette, mor til Izabella og Mike

Husmoderferie er "ferie" for Goran

Goran Smailagic har været aktivitetsleder i 15 år. Han er pædagog og misbrugskonsulent, ligesom de to andre medarbejdere Stine Larsen og Anika Quist Hermansen. Goran bruger hvert år to ferieuger på at lave opholdene, selv om det på ingen måde er ferie at stable et ophold på benene og afvikle det.

Det er ekstra vigtigt med uddannet personale, hvis man går med angst eller depressioner, siger Goran. Stine praktiserer blandt andet NADA-akupunktur, der er med til at give mange en stund med lidt afslapning og en hjælpende snak undervejs, hvis det kniber med balancen i tilværelsen.

Aktivitetsmedarbejderne lægger vægt på en positiv tilgang til familierne, og heldigvis er langt de fleste tilbagemeldinger til sagsbehandlerne positive. Har en mor sit barn i en plejefamilie, er det for eksempel vigtigt at videregive deres gode oplevelser sammen.

superglade børn. Og så at få maden bragt til døren og nyde den i fred og ro med ungerne.

Børnene havde naturligvis gerne set åbne døre i Lalandias vand- og legeland. Men når det nu ikke kunne være anderledes, gik fodbold, bagedyst, dans, ansigtsmaling og selvgjorte nøgleringe i hurtigt anskaffede "nød-pavilloner" også an. Ligesom heldagsturen til Knuthenborg. Lalandias corona-restriktioner gav faktisk mere fællesskab på kryds og tværs, syntes én af de mødre, der var heldig at komme med på afbud.

■ ■ Når man har været på krisecenter, er trykthed vigtig. ■ ■

Anna, mor til Amina og Yusuf

Foto: Pia B. Funder

Stadig brug for os i Velfærdsdanmark

? Hvorfor hedder I noget så gammeldags som Husmoderferie?

Man trækker på smilebåndet. Men det er faktisk alvor! For tilbage i 1946 var der ikke mange husmødre, der kom på ferie. Og de, der var så heldige at komme afsted med familien, var stadig husmødre med alle pligterne - nu bare i et sommerhus eller et campingtelt.

? Hvad betød Husmoderferie i 1946?

Husmoderferie var en mulighed for, at også husmødrene fik ret til ferie! På den måde, kan man sige, at det har været et indslag i ligestillingskampen. For mens især mænd fik ret til ferie gennem ferieloven, blev især kvinder fastholdt i dagligdagens trummerum og hårde slid året rundt. Husmoderferie gav dem ret til noget, alle andre havde ret til.

? Husmoderferie har ændret sig meget undervejs. Hvad har været vigtigst for dig?

Husmoderferie er stadig et tilbud for dem, der ellers ikke

■ ■ Husmoderferie er især vigtig for en restgruppe af kvinder, der ikke kan få hverdagen til at hænge sammen hverken økonomisk eller menneskeligt. ■ ■

Formand
Pernille Frahm

kommer på ferie, men i dag er det andre grupper, der ikke får chancen. Økonomien tillader det ikke, og hos vores familier er der ofte også andre ting, der gør det umuligt at komme afsted sammen med børnene. Men det kan de med os. For Husmoderferie er der også i ferien. Vi giver ikke bare folk en reservation i hånden, vi er med på turen og stiller op 24/7, hvis der er brug for det. Det er vigtigt for os, at familier kan komme afsted sammen. I nogle af vores familier har det været første gang, de er sammen i flere dage. For første gang har de gode, fælles oplevelser, og børn og forældre får et nyt syn på hinanden. De vokser. Det er det vigtigste for mig.

? Hvad har Husmoderferie over tid betydet for kvinders/mænds ligestilling?

Husmoderferie handler stadig om ligestilling. For selv om vi har enkelte enlige fædre med, er det langt overvejende enlige mødre, der tager på Husmoderferie. Børn er stadig fortrinsvis noget, kvinder tager på sig. Efter min mening er det et tegn på, at vi i Velfærdsdanmark bliver ved med at efterlade en restgruppe af kvinder, der ikke kan få hverdagen til at hænge sammen hverken økonomisk eller menneskeligt.

? Udfylder Husmoderferie et "socialt hul" i dag?

I vores familier er det ikke ualmindeligt, at børnene ikke kan bo hjemme, og de har måske aldrig været sammen med mor eller far flere dage i træk. Der kan være dybe sorger og undertrykte konflikter, som gør det vanskeligt at sidde sammen om et spil eller et måltid mad.

? Hvad betyder fondenes bidrag?

Uden fonde og andre bidragsydere ingen ferier, så vi er meget taknemmelige for alle, der støtter os. Vores vigtigste opgave er at give familierne nogen at spejle sig i. Nogen at udveksle tanker og ideer med, nogen at få en skulder hos, hvis det bliver for hårdt, og nogen at danne netværk med! Hvis man er sammen med en masse andre familier, der har børn og udfordringer som ens egne, så opdager man, at man ikke er den eneste med svære livsvilkår.

■ ■ Måske vil tingene ændre sig, så der en dag ikke længere er brug for Husmoderferie, men jeg har min tvivl. Der er et stigende antal familier, som søger, og heldigvis er det også mange fonde, der gerne vil bidrage til opgaven. ■ ■

Pernille Frahm

Leo er den halve historie

"Vi kan mærke, I ka' li' os"

Man kan godt have mobiltelefon, men være fattig på netværk, siger aktivitetsleder Leo B. Rasmussen, der har været med i over halvdelen af Husmoderferies historie

Leo B. Rasmussen, der er pædagoguddannet og coach, begyndte i Husmoderferie i 1983 og husker tydeligt starten.

- Første år, jeg var hos Husmoderferie, kom den daværende formand kørende i en stor bil over til Løjt Ferieby. I bilen havde hun fem store sække tøj, for det havde familierne sikkert brug for, mente hun, og så skulle de have både kaffe og lagkage oveni.

Leo B. Rasmussen var ikke enig dengang og endnu mindre i dag. Fattigdom ses ikke så meget på tøjet, og de

fleste børn har mobiltelefoner. Men han oplever, at mange udsatte er "fattige" på evnen til at fungere som familie og på relationer og netværk. Derfor handler ferieugerne om positive familieoplevelser, at møde andre i samme båd og i den bedste af alle verdener skabe nye fællesskaber og kontakter for fremtiden.

- På forhånd beder vi forældrene gøre sig tanker om, hvad de gerne vil have ud af en uge med Husmoderferie. Det, man kigger efter, det får man nemlig øje på, siger Leo B. Rasmussen.

- Efter ferien beder vi om en evaluering af, hvad der har været af især positive sider, og nogle gange opfordrer vi forældrene til at dele evalueringen med deres sagsbehandlere. Det kan godt være et helt andet billede, der tegnes af familierne, og det burde flere kommuner udnytte, når de giver tilskud.

Vigtigt er, at feriedeltagerne er mennesker, ikke sagsakter. Den tilgang fører ofte til den glade bemærkning "Vi kan mærke, I ka' li' os". Diagnoser er

heller ikke et issue. Når man sidder til bords med Husmoderferie, så sidder man stille og roligt og karter ikke rundt i restauranten og generer de andre gæster. Faktisk er vredesudbrud og andre reaktioner på at have det psykisk svært sjældent et problem, siger Leo B. Rasmussen, der stod i spidsen for miniferien omkring Kr. Himmelfartsdag på feriecentret Klinten i Faaborg.

- Sidste aften holder jeg altid en tale, og så er jeg glad for at kunne sende folk hjem med dette budskab: "Prøv nu at se, hvor eksemplarisk jeres børn opfører sig, når de er ude sammen med andre. I kan være stolte af dem."

Fra mor til frivillig

Når man ikke har meget at svinge med, er det bare alle tiders, siger Lolita, hjemmegående, enlig mor til fire. En veninde fortalte hende for år tilbage om Husmoderferie, som over tid har været en ferie-redning for både hende og børnene. Nu er yngstebarnet 17, så en epoke er snart slut. Men Lolita er så god til at dele ud af erfaringer og snakke med andre, at hun til sommer har fået tjansen som en af de frivillige, der supplerer det professionelle personale.

Der var tit nul penge til ferie. Så lettelsen har været usigelig lige fra første gang på Husmoderferie. Selv vendte Lolita hjem "som en energibombe", og ungerne sprudlede af oplevelser. Men en god ferie afhænger af, at man selv ikke bare render rundt i sin egen kasse, som hun udtrykker det. En aften havde Lolita slået sig ned ved tv'et. "Gå dog ud til de andre, mor", lød sønnens ord, som hun siden har skrevet sig bag ørerne. Og med held. Nu har hun fået sig et netværk på Facebook og nogen, hun ringer sammen med indimellem.

Husmoderferie er vigtig. Mange enlige mødre på kontanthjælp har besvær nok med at finde penge til mad og tøj, så ferie er en by i Rusland. Og når børnene i dag har mobil, er forklaringen ofte den, at så kan de i det mindste sætte sig ned og spille, når der ikke er råd til andre oplevelser, lyder det fra Lolita.

Succeser og sejre med hjem i rygsækken

Husmoderferie vil gerne give mange flere forældre - og ikke mindst deres børn - nye oplevelser og perspektiver på tilværelsen

Marianne Brøndberg leder sekretariatet i Udvalget for Husmoderferie. I princippet seks timer om ugen,

men som i mange andre frivillig-sammenhænge som regel til "lidt mere". For der er så meget mening i at sende udsatte familier med børn på ferie.

- Den voksne får en følelse af ikke at være en dårlig mor/far, og børnene får noget at byde ind med i forhold til deres jævnaldrende, hvad ferie angår.

De familier, Husmoderferie møder, er ifølge Marianne Brøndberg udfordret helbredsmæssigt, socialt og økonomisk, da mange lever på et fattigdomsniveau. Med for eksempel 11.000 kroner udbetalt og en boligudgift på 9.000-10.000 kroner er der ikke mange penge til mad, tøj og øvrige udgifter. Mobilen er ofte på dyr afbetaling.

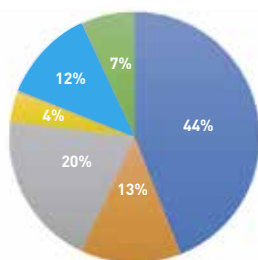
- Vores personale er med til at igangsætte gode, sjove oplevelser, der også udfordrer deltagernes komfort zone og dermed ruster dem til at klare nye udfordringer og få skabt succeser og sejre, de kan tage med sig hjem i rygsækken, siger Marianne Brøndberg. Hendes faglige afsæt er empowerment - at styrke den enkelte til at mestre tilværelsen.

Her i jubilæumsåret har hun et stort ønske:

- Vi kan se, at familierne rykker sig og får et positivt afsæt for at bygge videre på deres oplevelser og succeser, når de kommer hjem. Det vil imidlertid kræve, at vi dels kan få flere kommuner til at støtte vore ferieophold, dels at flere fonde, legater og virksomheder gennem donationer kan se værdien i vores arbejde, og at vi i fællesskab kan gøre en forskel for socialt udsatte familier.

Ferieophold familie på 3* - 16.334 kr.

* Gennemsnit 3,1 pers.

- Ferieboliger
- Administrationsomkostninger
- Forplejning
- Udflugter og aktiviteter
- Pædagogisk personale
- Transport

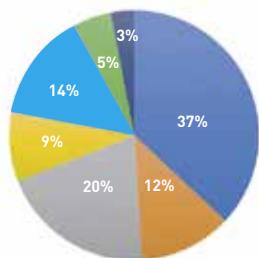

■ Husmoderferie har efter min erfaring givet nyt input og skabt ro og glæde i manges liv - plus nye kontakter og varige venskaber. ■

Susanne - socialrådgiver på børneafdeling

Indtægter i 2020 - 2.895.000 kr.

- Arbejdsmarkedets Feriefond (AFF)
- Hempel Fonden
- Donationer
- ULFRI - Socialstyrelsens støtte til landsdækkende, frivillige sociale organisationer
- Kommuner
- Covid-pulje Socialstyrelsen
- Krisecentre

Tak for denne gang...

■ ■ Dejligt at møde folk fra en anden kultur, jeg blev gode venner med min nabo fra Afghanistan. ■ ■

■ ■ Ved nu, jeg kan deltage uden angst for, hvad andre tænker om mig. ■ ■

■ ■ Nu er verden knap så håbløs som tidligere. ■ ■

■ ■ Mange tak for en dejlig ferie, I har bragt så meget glæde i mit og børnenes liv. ■ ■